



სწავლების მეთოდები და შეფასების ინსტრუმენტები

გზამკვლევი მოდულური პროფესიული პროგრამების განმახორციელებელი პირებისათვის

შესავალი

პროფესიული პროგრამების წარმატებული განხორციელება უკავშირდება ხარისხის მართვისა და შიდა შეფასების საკითხებს, რაც საშუალებას მოგვცემს გაუმჯობესდეს სწავლა-სწავლების ხარისხი და პროდუქტად მივიღოთ მაღალპროფესიული სპეციალისტი.

მოდულურმა სისტემამ არსებითად შეცვალა მიდგომა როგორც სწავლების, ისე შეფასებისადმი. სასწავლო პროცესის ეფექტიანად დაგეგმვისა და განხორციელების დროს ერთ-ერთ გადაწყვეტ საკითხს წარმოადგენს გამოყენებული სწავლების მეთოდები და შეფასების ინსტრუმენტები.

წინამდებარე გზამკვლევი განკუთვნილია აწსუ-ს მოდულური პროფესიული პროგრამების განმახორციელებელი პირებისათვის. გზამკვლევი წარმოადგენს და აღწერს საკითხებს, რომელთა განვრცობის საჭიროება გამოიკვეთა აწსუ-ში მოდულური პროფესიული პროგრამების განხორციელების 2 წლიან პერიოდში. წარმოდგენილი მასალები ძირითადად ეფუძნება მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ შექმნილ რესურსს „პედაგოგიური გზამკვლევი პროფესიული განათლების მასწავლებლებისათვის“.

პროფესიული განათლების ძირითადი მიზანი აღარ არის მხოლოდ სტუდენტების პრაქტიკული უნარების განვითარება. თანამედროვე რეალობა მოითხოვს მომავალი სპეციალისტებისათვის კრიტიკულ რეფლექსიაზე დაფუძნებული ქმედების უნარის განვითარებას, რომელიც ორიენტირებულია ისეთი მნიშვნელოვანი კომპეტენციების განვითარებაზე, როგორებიცაა დამოუკიდებლად გადაწყვეტილების მიღება და პრობლემების გადაჭრა, სამუშაოს რაციონალურად ორგანიზება, შესრულებული სამუშაოს ხარისხზე პასუხისმგებლობა, ობიექტური თვითშეფასება და კოლეგების შეფასება, მუშაობის პროცესში კოლეგებთან პოზიტიური ურთიერთობები და სხვა.

პედაგოგიური გზამკვლევი პროფესიული განათლების მასწავლებლებისათვის, 2016

ინსტრუქციები სწავლების მეთოდების შერჩევისათვის

სწავლების მეთოდების შერჩევისას უნდა გავითვალისწინოთ შემდეგი საკითხები:

- ჩვენ მიერ შერჩეული სწავლების მეთოდების შესაბამისობა დასახულ მიზანთან, როგორ დაგვეხმარება ესა თუ ის სწავლის მეთოდი დასახული მიზნის მიღწევაში;
- შერჩეული სწავლების მეთოდისა და სტუდენტთა გამოცდილების ურთიერთმიმართება;
- სწავლების მეთოდის გამოყენებისათვის საჭირო რესურსები, მათ შორის დროითი და ტექნიკური.

სწავლების მეთოდის შერჩევისათვის განმსაზღვრელია სწავლის შედეგები (დასახული მიზანი), რომელთა შორის მნიშვნელოვანია ტრანსფერის უნარისა და მოტორული უნარების განვითარება. სწორედ ამიტომ, გზამკვლევაში წარმოდგენილია ამ უნარების აღწერა და შესაბამისი პრაქტიკა. ასევე წარმოგიდგენთ პროფესიულ პროგრამებში ფართოდ გამოყენებული სწავლების მეთოდების დახასიათებას. მათ შორისაა: ფრონტალური გაკვეთილი, დისკუსია, ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლება და სასწავლო პრაქტიკა.

ტრანსფერის უნარის განვითარება სტუდენტებში

ცოდნა ერთი სიტუაციიდან მეორეში ადამიანმა შეიძლება გადაიტანოს როგორც გაუაზრებლად, ასევე წინასწარი განზრახვით. პირველ შემთხვევაში ადამიანი სპონტანურად უპასუხებს სიტუაციას, მაგალითად, კითხვის უნარს ყოველგვარ გარემოში დაუფიქრებლად ვიყენებთ. გააზრებული ტრანსფერის შემთხვევაში ადამიანმა მიზანმიმართულად უნდა გადაიტანოს შეძენილი ცოდნა და გამოცდილება პრაქტიკაში, მაგალითად, როდესაც ვასწავლით სტუდენტებს ამა თუ იმ ხელსაწყოს გამოყენების შესაძლებლობებსა და ძირითად პრინციპებს, შემდეგ ის მიდის საწარმოში და გააზრებულად და მიზანმიმართულად იყენებს ამ ხელსაწყოს.

ტრანსფერის უნარი არ არის თანდაყოლილი და არც თავისთავად ვითარდება. მასწავლებელი უნდა დაეხმაროს სტუდენტებს ამ უნარის განვითარებაში, რათა შეძლონ მიღებული ცოდნის გამოყენება. წარმოუდგენელია

პროფესიულ განათლებაში წარმატებას მიაღწიოს ადამიანმა ტრანსფერის უნარის გარეშე.

რჩევები მასწავლებლებს, როგორ დაეხმაროს სტუდენტებს ტრანსფერის უნარის განვითარებაში

- ✓ სწავლების პროცესში ყურადღება უნდა გამახვილდეს მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების დამყარებაზე, რადგან ცოდნა, რომლის ტრანსფერიც ხდება, სწორედ მიზეზ-შედეგობრივი მიმართების შემცველია;
- ✓ სწავლის პროცესში სტუდენტს საშუალება უნდა მიეცეთ, აღმოაჩინოს ამოცანის გადაჭრის ძირითადი პრინციპები;
- ✓ სწავლების პროცესში მასწავლებელმა ყოველთვის უნდა გაამახვილოს ყურადღება იმაზე, თუ როგორ არის შესაძლებელი შეძენილი უნარის გადატანა სხვადასხვა სიტუაციაში, შექმნას ცოდნის გადატანის მოდელები, მოიყვანოს კონკრეტული მაგალითები;

- ✓ თემის სწავლებისას უნდა წავახალისოთ სტუდენტები თავადაც განჭვრიტონ სად, როგორ და რა ფორმით შეძლებენ ათვისებული მასალის გამოყენებას;
- ✓ ყოველი საკითხის ამოწურვის შემდეგ, საჭიროა მასტიმულირებელი უკუკავშირი, რომლითაც სტუდენტები წახალისდებიან იმის მიხედვით, თუ როგორ შეძლეს

ცოდნის, უნარებისა თუ დამოკიდებულებების ერთი სიტუაციიდან მეორეში გადატანა.

- ✓ თემის დასრულების შემდეგ გარკვეულ ხანში ხელახლა მიუბრუნდით საკითხს და გაარკვეით, თუ სად და როგორ შეძლეს მიღებული ცოდნის გამოყენება.

მოტორული უნარების იერარქიული განვითარება სტუდენტებში

პროფესიულ განათლებაში წარმატების მისაღწევად კოგნიტურ უნარებთან ერთად და, შესაძლებელია უფრო მეტადაც, მოტორული უნარების განვითარებაა მნიშვნელოვანი. სწორედ ამიტომ განვიხილოთ, განათლების მიზნების ტაქსონომიის თანახმად, როგორ უნდა მოხდეს სტუდენტებში მოტორული უნარების იერარქიული განვითარება.

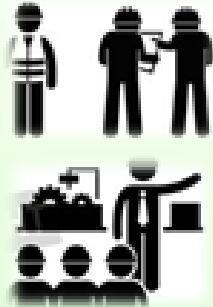
1. **იმიტაცია** – განვითარების ამ ეტაპზე ხდება სხვის (მასწავლებლის) მოქმედებაზე დაკვირვება, მიბაძვა და გამეორება. მაგალითად, სტუდენტი ხედავს, თუ როგორ აწყობს მასწავლებელი ხელსაწყოს გარკვეული დეტალებისგან და მასთან ერ-თად იმეორებს მის ქმედებებს. ამ დროს მასწავლებელი, გარდა იმისა, რომ აკე-თებს დემონსტრირებას, ასევე იძლევა მკაფიო ინსტრუქციებს.
2. **მანიპულაცია** – განვითარების ამ ეტაპზე ხდება მოქმედების აღდგენა წერი-ლობითი ან ვერბალური მითითების მიხედვით. მაგალითად, სტუდენტი მას-წავლებლის მითითებით/ინსტრუქციით მოცემული დეტალებისგან აწყობს ხელსაწყოს.
3. **სიზუსტე** – განვითარების ამ ეტაპზე სტუდენტს უკვე აქვს ჩვევის დამოუკიდებლად განხორციელების უნარი და იგი მოქმედებას ასრულებს მასწავლებლის მითითებისა და

დახმარების გარეშე. მაგალითად, სტუდენტს მასწავლებლის ინსტრუქციის გარეშე ცალკეული დეტალებისგან შეუძლია ხელსაწყოს აწყობა.

4. **ჩვევების კომბინირება** – განვითარების ამ ეტაპზე სტუდენტს შეუძლია ახალი, არასტანდარტული მიზნის მისაღწევად ჩვევის ინტეგრირება, სხვადასხვა მოქ-მედების დაკავშირება ახალი მოთხოვნების შესაბამისად. ამ დროს სტუდენტი მასწავლებლისგან იღებს დავალებას – შეიმუშავე, შეაჯერე, გადაწყვიტე, გა-აერთიანე, შეიტანე ცვლილება. მაგალითად, სტუდენტს დამოუკიდებლად შეუძ-ლია ორი სხვადასხვა ხელსაწყოს ვარგისიანი დეტალები ამოარჩიოს და მათი გამოყენებით ააწყოს ხელსაწყო.
5. **ნატურალიზაცია** – განვითარების ამ ეტაპს ავტომატიზირების ფაზასაც უწოდებენ, როდესაც სტუდენტს შეუძლია ცნობიერების მონაწილეობის გარეშე მოქმედების საჭიროებისამებრ განხორციელება. მას აქვს გამომუშავებული მუშაობის საკუთარი სტილი; საჭიროების მიხედვით შეუძლია მიზნის, სტრატეგიის და მიდგომის განსაზღვრა. მაგალითად, სხვადასხვა გაფუჭებული ხელსაწყოს დეტალების გა-დარჩევა, განსაზღვრა, რისთვის, რა მიზნით შეიძლება ამ დეტალების გამოყენე-ბა და მათი საშუალებით სრულიად ახალი ხელსაწყოს აწყობა.

მოტორული უნარების იერარქიული განვითარება სტუდენტებში

იმიტაცია



განვითარების ამ ეტაპზე ხდება სხვის (მასწავლებლის) მოქმედებაზე დაველოკება, მიზანდა და გამორება. მაგალითად, სტუდენტი ხედავს, თუ როგორ აწყობს მასწავლებელი ხელსაწყოს გარკვეული დეტალებისგან და მასთან ერთად იმეორებს მის ქმედებებს. ამ დროს მასწავლებელი, გარდა იმისა, რომ აკეთებს დემონსტრირებას, ასევე იძლევა მკაფიო ინსტრუქციებს.

მანიპულაცია



განვითარების ამ ეტაპზე ხდება მოქმედების აღდგენა წერილ-ლობითი ან ვერბალური მითითების მიხედვით. მაგალითად, სტუდენტი მასწავლებლის მითითებით ინსტრუქციით მოცემული დეტალებისგან აწყობს ხელსაწყოს.

სიზუსტე



განვითარების ამ ეტაპზე სტუდენტს უკვე აქვს ჩვევის დამოუკიდებლად გამოორცილების უნარი და იგი მოქმედებას ასრულებს მასწავლებლის მითითებისა და დახმარების გარეშე. მაგალითად, სტუდენტს მასწავლებლის ინსტრუქციის გარეშე ცალკეული დეტალებისგან შეუძლია ხელსაწყოს აწყობა.

ჩვევების კომბინირება



განვითარების ამ ეტაპზე სტუდენტს შეუძლია ახალი, არასტანდარტული მიზნის მისაღწევად ჩვევის ინტეგრირება, სხვადასხვა მოქმედების დავაშირება ახალი მოთხოვნების შესაბამისად. ამ დროს სტუდენტი მასწავლებლისგან იღებს დავალებას – შეიმუშავდ, შეაჯერე, გადაწყვიტე, გაერთიანე, შეიტანე ცვლილება. მაგალითად, სტუდენტს დამოუკიდებლად შეუძლია ორი სხვადასხვა ხელსაწყოს გარვისიანი დეტალები ამოარჩიოს და მათი გამოყენებით აწყობს ხელსაწყო.

ნატურალონაცია



განვითარების ამ ეტაპს ავტომატიზირების ფაზასაც უწოდებენ, როდესაც სტუდენტს შეუძლია ცნობიერების მონაწილეობის გარეშე მოქმედების საჭიროებისამებრ გამოორციელება. მას აქვს გამოიმუშავებული მუშაობის საკუთარი სტილი, საჭიროების მიხედვით შეუძლია მიზნის, სტრატეგიის და მიდგომის გამსაზღვრა. მაგალითად, სხვადასხვა ვაფუჭებული ხელსაწყოს დეტალების გადარჩევა, გამსაზღვრა, რისთვის, რა მიზნით შეიძლება ამ დეტალების გამოყენება და მათი საშუალებით სრულიად ახალი ხელსაწყოს აწყობა.

ფრონტალური გაკვეთილი

ფრონტალური გაკვეთილი ტრადიციული გაკვეთილების გავრცელებული ფორმაა, რომელსაც ყველაზე ხშირად ლექციური ხასიათი აქვს, კითხვა-პასუხზეა აგებული ან დემონსტრირებით წარმართება. ასეთი ტიპის გაკვეთილი მასწავლებლის როლზე აკეთებს აქცენტს და პირდაპირი სწავლების სახელითაა ცნობილი. ამ დროს ცოდნა მასწავლებლის გავლით გადაეცემა სტუდენტს. ფრონტალური მეთოდი ეფექტურია მაშინ, როცა მასწავლებლის მიზანია ყველა სტუდენტს დროის მცირე მონაკვეთში გადასცეს დიდი მოცულობის ინფორმაცია და დაანახოს ცალკეულ შინაარსთა ურთიერთკავშირი.

ფრონტალური გაკვეთილი შეიძლება განვიხილოთ როგორც ოთხი თანმიმდევრული სამუშაო ფაზა:

პირველი ფაზა – მასწავლებელი გადასცემს სტუდენტებს ცოდნას. სტუდენტი ახალ ინფორმაციას ადვილად გაიგებს, თუ გადაცემული საკითხის სტრუქტურა მათ აზრობრივ სტრუქტურას შეესაბამება და მათი აქტიური მონაწილეობით მიმდინარეობს.

მეორე ფაზა უნდა უზრუნველყოს საკითხის უფრო ღრმად წვდომა, რომელიც მიიღწევა დისკუსიით.

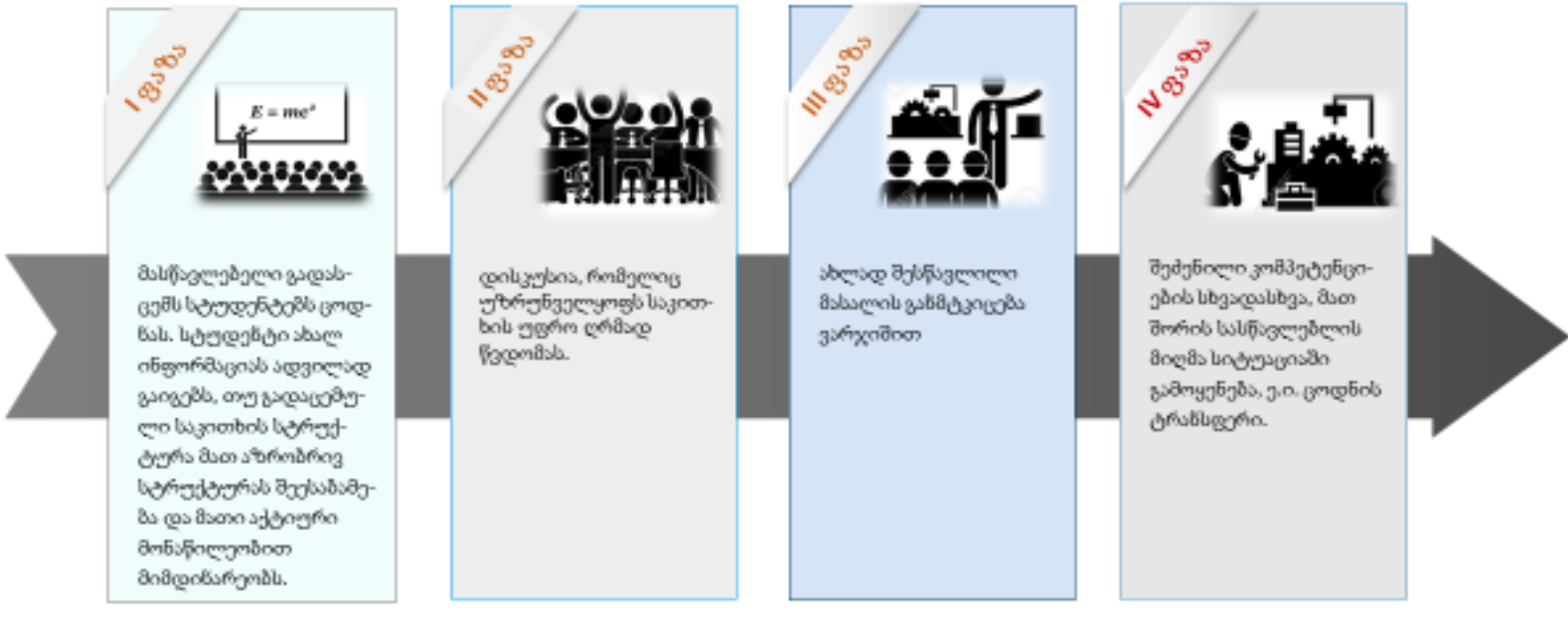
მესამე ფაზა წარმოადგენს ახლად შესწავლილი მასალის განმტკიცებას ვარჯიშით.

მეოთხე ფაზა – შექმნილი კომპეტენციების სხვადასხვა, მათ შორის სასწავლებლის მიღმა სიტუაციაში გამოყენებაა, ე.ი. ცოდნის ტრანსფერი.

ფრონტალური მეთოდების გამოყენების დროს მასწავლებელს ყველა სტუდენტი თვალთახედვის არეალში ჰყავს, ისინი ყველანი ერთი საკითხისა თუ პრობლემის ირგვლივ არიან კონცენტრირებულები, რაც მეთოდს უფრო ადვილად გამოყენებადს ხდის.

ტრადიციული ფრონტალური მეთოდის დროს სტუდენტთა მოტივაცია დაბალია, შეზღუდულია სტუდენტთა ავტონომია, თვითეფექტიანობა და სოციალური/თანამშრომლობითი კომპეტენცია. მაგრამ თუ მასწავლებელი ფრონტალურ ფაზებს მიანიჭებს ინტერაქტიურ ხასიათს, მეთოდის ეს სუსტი მხარე დაიძლევა. წარმატების მისაღწევად საჭიროა გავადვიოთ მათი ინტერესი როგორც შესასწავლი თემისადმი. მასალა, რომელსაც მასწავლებელი სტუდენტებს აწვდის, უნდა იყოს შეძლებისდაგვარად მრავალფეროვანი, საინტერესოდ დემონსტრირებული თუ ახსნილი. ამ დროს გარდა იმისა, რომ სტუდენტს უჩნდება ინფორმაციის მიღების მოტივაცია, ასევე უმუშავდება კომპეტენცია, თავად როგორ წარდგეს სხვათა წინაშე – როგორ გააკეთოს ეფექტური პრეზენტაცია. ამ კომპეტენციის მნიშვნელობა სცილდება სასწავლებლის ყოველდღიურობას, ეს არის ადამიანის მნიშვნელოვანი უნარი ცხოვრებაში წარმატების მისაღწევად.

ფრონტალური გაკვეთილი ტრადიციული გაკვეთილების გავრცელებული ფორმაა, რომელსაც ყველაზე ხშირად ლექციური ხასიათი აქვს, კითხვა-პასუხზეა აგებული ან დემონსტრირებით წარიმართება. ასეთი ტიპის გაკვეთილი მასწავლებლის როლზე აკეთებს აქცენტს და პირდაპირი სწავლების სახელითაა ცნობილი. ამ დროს ცოდნა მასწავლებლის გავლით გადაეცემა სტუდენტს.



დისკუსია

დისკუსიას შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა ფორმა და ჩატარდეს სხვადასხვა ხერხით.

გავრცელებულია დისკუსიის შემდეგი ძირითადი ფორმები:

1. **მრგვალი მაგიდა** – საუბარი, რომელშიც თანაბარ საწყისებზე მონაწილეობენ შემსწავლელები.
2. **ფორუმი** – ჯგუფს ჰყავს ლიდერი, ჯგუფი საკითხს განიხილავს დამოუკიდებლად და წარუდგენს კლასს. ჯგუფის თითოეულ წევრს აქვს აზრის გამოთქმის უფლება.
3. **სიმპოზიუმი** – მონაწილეები გამოდიან ინფორმაციებითა და დასკვნებით, ისინი გამოთქამენ საკუთარ თვალსაზრისებს, ასევე უპასუხებენ კლასის შეკითხვებს.

4. **დებატები** არის განსხვავებული პოზიციის მქონე ორ მხარეს შორის დისპუტი. დებატების მონაწილეებს არგუმენტები მოჰყავთ განსახილველი საკითხის ან მხარდასაჭერად, ან საწინააღმდეგოდ. დებატების მონაწილეების მიზანია, მსმენელები დაარწმუნონ საკუთარ არგუმენტებში. კარგი დებატი გამოირჩევა არა მარტო დამაჯერებელი არგუმენტებით, არამედ საუბრის სტილით, მოსაუბრის რიტორიკული უნარით. დისკუსიისაგან განსხვავებით, დებატებს მოსდევს აზრის გამოთქმა.
5. **სასამართლო სხდომა** – განსჯა, რომელიც სასამართლოში საქმის გარჩევის, განხილვის იმიტირებაა.

დისკუსია – დისკუსიას შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა ფორმა და ჩატარდეს სხვადასხვა ხერხით:



ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლება

ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი ნიშნებია:

1. **სიტუაციასთან მიმართება** – დავალებები და პრობლემური სიტუაციები უნდა იყოს მჭიდროდ დაკავშირებული სტუდენტთა ცხოვრებასა და მათ პრაქტიკასთან. ამისათვის თავი უნდა ავარიდოთ მეცნიერულ აბსტრაქციებს; უნდა მივმართოთ ინტერდისციპლინარულ მუშაობას, რაც სტუდენტებს დაეხმარება სწავლების პირდაპირი/უშუალო მნიშვნელობის გააზრებაში;
2. **სტუდენტთა ინტერესებზე ორიენტირება** – სტუდენტთა ინტერესები მორგებული უნდა იყოს მათ საჭიროებებზე; გათვალისწინებული უნდა იყოს სტუდენტთა ყოველდღიურობიდან მიღებული გამოცდილება; მასწავლებელმა უნდა წახალისოს სტუდენტთა ინიციატივა; სწავლების პროცესში ყურადღების უნდა გაამახვილოს იმაზე, თუ სად და როგორ შეუძლია შეძენილი გამოცდილების გამოყენება. ყოველივე ეს, მათ განუვითარებს ტრანსფერის უნარებს და აუმაღლებს სწავლის მოტივაციას;
3. **თვითორგანიზაცია და თვითშეფასება** – მასწავლებელი სტუდენტებს უნდა ეხმარებოდეს დაგეგმვაში, პროცესის სტრუქტურირებასა და მის კონტროლში, მიღებული პროდუქტის შეფასებაში; უმეტესწილად ქმედებაზე ორიენტირებული პროცესის დაგეგმვა უნდა განვახორციელოთ „ბოლოდან დასაწყისისკენ“, ანუ განვსაზღვროთ, რა გვინდა, რომ იყოს ქმედების საბოლოო პროდუქტი და შემდეგ რა ნაბიჯებია ამის მისაღწევად გადასადგმელი;
4. **„ღია“ სასწავლებლის პრინციპი** – სასწავლო პროცესის დროს უნდა გავცდეთ სასწავლებლის კედლებს და სწავლების პროცესში ჩავრთოთ სხვადასხვა ინსტიტუცია, საწარმო, საზოგადოება თუ ცალკეული პიროვნება; გავითვალისწინოთ კონკრეტულ პროფესიასთან დაკავშირებული, ასევე რეგიონული და ლოკალური თავისებურებები;
5. **მიზანმიმართულობა და საბოლოო პროდუქტზე ორიენტირება** – ქმედებაზე ორიენტირებული გაკვეთილისთვის პროცესი

საშუალებაა მიზნის მისაღწევად და საბოლოო პროდუქტის მისაღებად; სასწავლო მიზნები სტუდენტთა ქმედების მიზნებთან არის დაკავშირებული; მატერიალურ, საბოლოო პროდუქტთან ერთად უნდა ვიფიქროთ ასევე „მიზანგანი“ პროდუქტის მიღებაზე, მაგ., სტუდენტთა განწყობებისა და დამოკიდებულებების პოზიტიურად ცვლილებაზე.

6. **მრავლისმომცველობა** – ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლება უნდა უზრუნველყოფდეს შემეცნებითი/კოგნიტური და მოტორული უნარების ერთობლივ განვითარებას, თეორიისა და პრაქტიკის დაკავშირებას და ამით სტუდენტებში თეორიული ცოდნის გამოყენების/ტრანსფერის უნარის გამომუშავებას, სწავლისა და მუშაობის ერთობას. მას ახასიათებს მოქნილი საგაკვეთილო დროის ლიმიტი, რაც გულისხმობს შესაძლებლობას, გავცდეთ 45-წუთიან გაკვეთილსა და სასწავლებლის კედლებს.

7. **თანამშრომლობა ჯგუფური მუშაობით** – თანამშრომლობით ჯგუფებში სუფევს ორმხრივი პატივისცემა, დემოკრატიული ურთიერთობები, კონფლიქტის პრევენციისა და გადაჭრის შესაძლებლობები. ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების დროს თანამშრომლობა ისევე მნიშვნელოვანია, როგორც საბოლოო პროდუქტი, რადგან სწორედ ჯგუფებში ეფექტიან თანამშრომლობაზეა დამოკიდებული მიღებული პროდუქტის ხარისხი.

8. **გაკვეთილის სხვადასხვა ფორმის ინტეგრირება** – ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების დროს გამოიყენება აღმოჩენით სწავლა, რომლის ძირითადი პრინციპია კვლევა, ძიება, კონსტრუირება; შემსწავლელთა გამოცდილებაზე დაფუძნება – რაც გულისხმობს შემსწავლელთა პრაქტიკულ საქმიანობაში ჩართვას, მათ წინარე ცოდნასა და გამოცდილებაზე ახლის დაშენებას; გადასაცემი თეორიული მასალის სიუხვის შემცირებას და მის ნაცვლად სტუდენტთა გამოცდილებაზე დაფუძნებული ცოცხალი მაგალითების მოხმობას.

ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი ნიშნები

1 სიტუაციასთან მიმართება

დავალებები და პრობლემური სიტუაციები უნდა იყოს მჭიდროდ დაკავშირებული სტუდენტთა ცხოვრებასა და მათ პრაქტიკასთან. ამისათვის თავი უნდა ავარიდოთ მეცნიერულ ამსტრაქციებს; უნდა მივმართოთ ინტერდისციპლინარულ მუშაობას, რაც სტუდენტებს დაეხმარება სწავლების პირდაპირი/უშუალო მნიშვნელობის გააზრებაში;

2 სტუდენტთა ინტერესებზე ორიენტირება

სტუდენტთა ინტერესები მორგებული უნდა იყოს მათ საჭიროებებზე; გათვალისწინებული უნდა იყოს სტუდენტთა ყოველდღიურობიდან მიღებული გამოცდილება; მასწავლებელმა უნდა წახალისოს სტუდენტთა ინიციატივა; სწავლების პროცესში ყურადღების უნდა გაამახვილოს იმაზე, თუ სად და როგორ შეუძლია შექმნილი გამოცდილების გამოყენება, ყოველივე ეს, მათ განუვითარებს ტრანსფერის უნარებს და აუმაღლებს სწავლის მოტივაციას;

3 თვითორგანიზაცია და თვითშეფასება

მასწავლებელი სტუდენტებს უნდა ეხმარებოდეს დაგეგმვაში, პროცესის სტრუქტურირებასა და მის კონტროლში, მიღებული პროდუქტის შეფასებაში; უმეტესწილად ქმედებაზე ორიენტირებული პროცესის დაგეგმვა უნდა განვხორციელოთ „ბოლოდან დასაწყისისკენ“, ანუ განვსაზღვროთ, რა გვინდა, რომ იყოს ქმედების საბოლოო პროდუქტი და შემდეგ რა ნაბიჯებია ამის მისაღწევად გადასადგმელი;

4 „ღია“ სასწავლებლის პრინციპი

სასწავლო პროცესის დროს უნდა გავცდეთ სასწავლებლის კედლებს და სწავლების პროცესში ჩაერთოთ სხვადასხვა ინსტიტუცია, საწარმო, საზოგადოება თუ ცალკეული პიროვნება; გავითვალისწინოთ კონკრეტულ პროქსისთან დაკავშირებული, ასევე რეგიონული და დოკალური თავისებურებები;

5 მიზანმიმართულობა და საბოლოო პროდუქტზე ორიენტირება

ქმედებაზე ორიენტირებული გაკვეთილისთვის პროცესი სამუალებზეა მიზნის მისაღწევად და საბოლოო პროდუქტის მისაღებად; სასწავლო მიზნები სტუდენტთა ქმედების მიზნებთან არის დაკავშირებული; მატერიალურ, საბოლოო პროდუქტთან ურთოდ უნდა ვიფიქროთ ასევე „მინაგანი“ პროდუქტის მიღებაზე, მაგ., სტუდენტთა განწყობებისა და დამოკიდებულებების პოზიტურად ცვლილებაზე.

6 მრავლისმომცველობა

ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლება უნდა უზრუნველყოფდეს შემეცნებითი/კოგნიტიური და მოტორული უნარების ერთობლივ განვითარებას, თეორიისა და პრაქტიკის დაკავშირებას და ამით სტუდენტებში თეორიული ცოდნის გამოყენების/ტრანსფერის უნარის გამომუშავებას, სწავლისა და მუშაობის ერთობას, მას ახასიათებს მოქნილი საგაკვეთილო დროის ლიმიტი, რაც გულისხმობს შესაძლებლობას, გავცდეთ 45-წუთიან გაკვეთილსა და სასწავლებლის კედლებს.

7 თანამშრომლობა ჯგუფური მუშაობით

თანამშრომლობით ჯგუფებში სუფევს ორმხრივი პატივისცემა, დემოკრატიული ურთიერთობები, კონფლიქტის პრევენციისა და გადაჭრის შესაძლებლობები, ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების დროს თანამშრომლობა ისევე მნიშვნელოვანია, როგორც საბოლოო პროდუქტი, რადგან სწორედ ჯგუფებში ექვეპტიან თანამშრომლობაზე დამოკიდებული მიღებული პროდუქტის ხარისხი.

8 გაკვეთილის სხვადასხვა ფორმის ინტეგრირება

ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების დროს გამოიყენება ადგილობრივ სწავლას, რომლის ძირითადი პრინციპია ვლევბა, მიება, კონსტრუირება; შემსწავლელთა გამოცდილებაზე დაფუძნება – რაც გულისხმობს შემსწავლელთა პრაქტიკულ საქმიანობაში ჩართვას, მათ წინაშე ცოდნასა და გამოცდილებაზე ახლის დაშენებას; გადსაცემი თეორიული მასალის სიუხვის შემცირებას და მის ნაცვლად სტუდენტთა გამოცდილებაზე დაფუძნებული ცოცხალი მსგალობის მოხმობას.

სასწავლო ექსკურსია

სასწავლო ექსკურსია წარმოადგენს სტუდენტთა ჯგუფის მიერ საწარმოს, დაწესებულებისა თუ სხვა ორგანიზაციის მონახულებას მათი საქმიანობის გაცნობის მიზნით. პროფესიის გაცნობის თვალსაჩინო მეთოდია – სტუდენტი რეალურ ვითარებაში აკვირდება სამუშაო პროცესს; სასწავლო პრაქტიკის შესანიშნავი წინაპირობაა; ხელს უწყობს სტუდენტების ურთიერთობას პოტენციურ დამსაქმებლებთან.

ექსკურსიის დროს სტუდენტებს საშუალება ეძლევათ რეალურ გარემოში დააკვირდნენ სამუშაო სიტუაციას და გაეცნონ მოცემული პროფესიისათვის დამახასიათებელ თავისებურებებს. სასწავლო ექსკურსიები მასწავლებელმა უნდა დააკავშიროს სასწავლო გეგმასთან და მისცეს მას საგანმანათლებლო დატვირთვა.

სასწავლო ექსკურსიას მასწავლებელ გეგმავს სასწავლო კურსის დაწყებისას, მიმდინარეობისას და დასრულებისას. თითოეულს აქვს საკუთარი დატვირთვა და მიზანი.

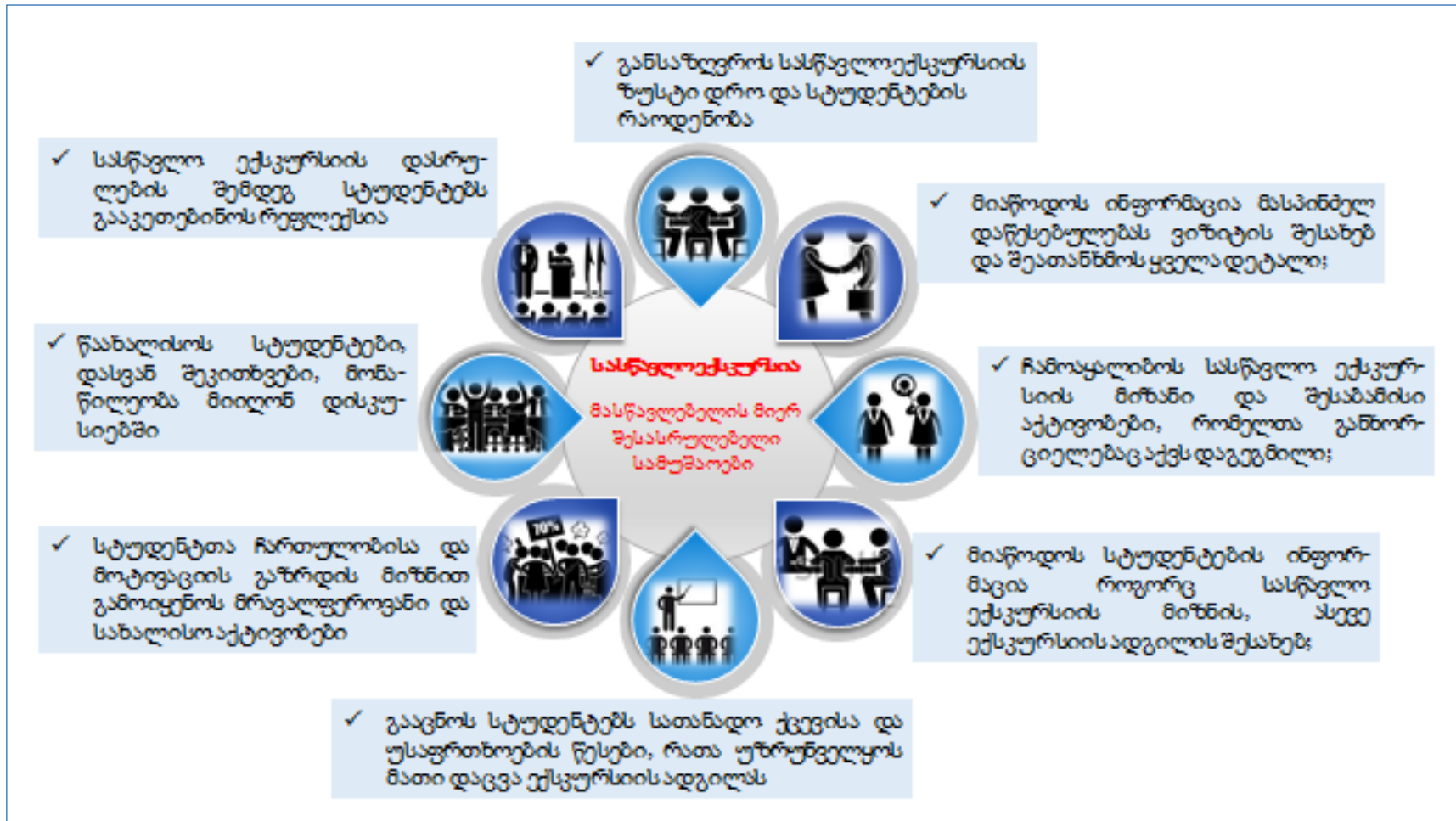
1. როდესაც სტუდენტები ექსკურსიაზე მიდიან სასწავლო კურსის დაწყებისთანავე, შეიძლება მას ვუწოდოთ პროფესიაში საორიენტაციო ექსკურსია. იგი ხელს უწყობს არჩეული პროფესიის უკეთ გაცნობას, სამუშაოს პირობებში ორიენტაციას, აღვივებს ინტერესს პროფესიისადმი და ზრდის სწავლის მოტივაციას.

სტუდენტებს ეძლევათ საშუალება, დარწმუნდნენ ან ხელახლა გაიაზრონ საკუთარი არჩევანის მართებულობა;

2. სასწავლო ექსკურსიას მასწავლებელი გეგმავს ასევე სასწავლო კურსის მიმდინარეობისას საგნის საჭიროებისა და სპეციფიკიდან გამომდინარე. მაგალითად, როდესაც სტუდენტები გადიან გარკვეულ თემას, საკითხის უფრო სიღრმისეულად გასააზრებლად მასწავლებელს ისინი მიჰყავს საწარმოში, ფერმაში, ლაბორატორიაში, სილამაზის სალონში, სუპერმარკეტში თუ სხვა მიზნობრივ ადგილას, სადაც ისინი რეალურად აკვირდებიან იმას, რაც გაკვეთილზე თეორიულად გაიარეს.

3. სასწავლო კურსის დასრულებისას კი, როდესაც სტუდენტებმა უკვე გაიარეს მთელი კურსი და სათანადო ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს უკვე დაუფლდნენ, სასწავლო ექსკურსია საშუალებას აძლევს მათ, რეალურ სამუშაო გარემოში დააკვირდნენ პროფესიის თავისებურებებს. უნდა გვახსოვდეს, რომ სასწავლო ექსკურსია

მასწავლებელმა უნდა გამოიყენოს სწავლების სხვა მეთოდების პარალელურად. სასწავლო ექსკურსიის დამახასიათებელი თავისებურებაა, რომ ის სცდება სასწავლებლის კედლებს, სწორედ ამიტომ დეტალურად უნდა იყოს დაგეგმილი, რათა თავიდან ავიცილოთ მოსალოდნელი სირთულეები.



შეფასების პროცესი

შეფასებისადმი მიდგომა პროფესიულ განათლებაში არსებითად განსხვავდება განათლების სხვა საფეხურებზე გამოყენებული მიდგომისაგან. ეს იმითაა გამოწვეული, რომ პროფესიული განათლება მხოლოდ ფორმალურ განათლებას, სააუდიტორიო მუშაობას არ გულისხმობს. ამ განათლების მიღება არაფორმალური გზითაცაა შესაძლებელი და ამ გზით შეძენილი სწავლის შედეგები შეფასებას და აღიარებას ექვემდებარება. შესაბამისად, შეუძლებელია შუალედური შეფასებების განხორციელება, როდესაც პირი უკვე არსებული ცოდნის და უნარების აღიარების მიზნით მოგვმართავს. პროფესიულ განათლებაში გამოყენებულია მიდგომა, რომლის მიხედვითაც ფასდება სწავლის შედეგი და არა სწავლის პროცესი. პროფესიულ განათლებაში ჩართული პირების ასაკობრივი სპექტრიც განსხვავებულია. ეს ყველაფერი განაპირობებს შეფასების პროცესში სწორედ იმ განსხვავებულობას, რომლითაც გამოირჩევა პროფესიული განათლება. გზამკვლევის ეს ნაწილი სწორედ პროფესიული განათლების მიზნებისათვის შეფასების თავისებურებების ახსნას ისახავს მიზნად.

პედაგოგიური გზამკვლევი პროფესიული განათლების მასწავლებლებისათვის, 2016

შეფასება შესაფასებელი პირის მიერ პროფესიული ან/და საგანმანათლებლო პროგრამით განსაზღვრული ცოდნისა და უნარების ფლობის დადასტურების პროცესია.

პროფესიული განათლება წარმოადგენს პრაქტიკული უნარების გამომუშავებაზე ორიენტირებულ განათლებას, ამიტომ შეფასების მთავარი სამიზნე პრაქტიკული უნარების დემონსტრირება წარმოადგენს. აღნიშნული არ აკნინებს თეორიული ცოდნის მნიშვნელობას, რადგან თეორია პრაქტიკული უნარების გამომუშავების წინაპირობა და საფუძველია.

მოდულურ პროფესიულ პროგრამებში სტუდენტის შეფასების მიდგომები განსხვავდება საგნობრივ პროგრამებში გამოყენებული შეფასების მიდგომებისაგან.

საგნობრივ პროგრამებში მასწავლებელი იძლეოდა სტუდენტის შეფასებას 100-ქულიანი სისტემით, სილაბუსის ავტორი თვითონ წყვეტდა, თუ რა კრიტერიუმებით ხორციელდებოდა შეფასება. აღნიშნულის გამო, ერთიდაიგივე სწავლის შედეგების სხვადასხვა მასწავლებლის მიერ განხორციელებული შეფასებაც კი არ იყო ერთგვაროვანი.

მოდულური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის მიზნები დაკონკრეტებული და ფორმულირებულია დამსაქმებლის მიერ შედგენილი პროფესიული სტანდარტის საფუძველზე. ეროვნულ დონეზე დადგენილი ის კრიტერიუმები, რომელთა გამოყენებითაც უნდა დადასტურდეს სწავლის შედეგების მიღწევა და ისინი თითოეულ მოდულშია გაწერილი.

ამრიგად, მოდულურ პროფესიულ პროგრამებში გამოყენებული შეფასების პროცესი დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის შეფასებაა. მასწავლებელი (შემფასებელი) აფასებს ფლობს თუ არა სტუდენტი

ეროვნულ დონეზე განსაზღვრულ სწავლის მისაღწევ შედეგებს.


იმისათვის, რომ შეფასების ადეკვატურობა იყოს უზრუნველყოფილი, მოდული ასევე მოიცავს მითითებებს, თუ რომელი მიმართულებით უნდა განხორციელდეს შეფასება.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის უზრუნველსაყოფად არსებითია, რომ სტუდენტებს წინასწარ, სწავლის პროცესის დაწყებამდე, ჰქონდეთ ინფორმაცია შეფასების მეთოდების და კრიტერიუმების შესახებ.

შეფასების პროცესი რამდენიმე ეტაპს მოიცავს.

1. შესაფასებელი სწავლის შედეგების იდენტიფიცირება;
2. სწავლის შედეგებისათვის შეფასების კრიტერიუმების განსაზღვრა;
3. შეფასების ინსტრუმენტის შერჩევა;

4. შეფასების ინსტრუმენტის შექმნა;
5. შეფასების ინსტრუმენტის შემოწმება;
6. შეფასების განხორციელება;
7. შეფასების შედეგების გაფორმება და მტკიცებულებათა შენახვა.



1. შესაფასებელი სწავლის შედეგების იდენტიფიცირება;
2. სწავლის შედეგებისათვის შეფასების კრიტერიუმების განსაზღვრა;
3. შეფასების ინსტრუმენტის შერჩევა;
4. შეფასების ინსტრუმენტის შექმნა;
5. შეფასების ინსტრუმენტის შემოწმება;
6. შეფასების განხორციელება;
7. შეფასების შედეგების გაფორმება და მტკიცებულებათა შენახვა.

შეფასების მიდგომები და ტიპები

შეფასებისას გამოიყენება **დიფერენცირებული** და **არადიფერენცირებული** მიდგომა.

მოდულური პროგრამების ნაწილში მიღწეული სწავლის შედეგების დადასტურების მიზნებისათვის განხორციელებული შეფასებისას არადიფერენცირებული შეფასების მიდგომაა გამოყენებული.

შეფასების არადიფერენცირებული მიდგომის დროს არ გამოიყენება სწავლის შედეგის მიღწევის შეფასება ქულების სახით. თუ სტუდენტი დაადასტურებს სწავლის შედეგების მიღწევას სტანდარტით დადგენილ დონეზე, ის ფასდება შემდეგნაირად: „სწავლის შედეგები დადასტურებულია“, ხოლო წინააღმდეგ შემთხვევაში – „სწავლის შედეგები არ

არის დადასტურებული“. ეს იგივეა, რაც შეფასება „ჩათვლა/არ ჩათვლის“ პრინციპით.

დიფერენცირებული შეფასებისას შესაფასებელი პირის მიერ სწავლის შედეგების მიღწევის დონე კონკრეტულ ქულებში გამოიხატება. ამისათვის აუცილებელია აღიწეროს, თუ რას გულისხმობს სწავლის შედეგების მიღწევის სხვადასხვა დონე და რომელ ქულას შეესაბამება თითოეული მათგანი. მოდულებში აღწერილი შესრულების კრიტერიუმები ის მინიმალური ზღვარია, რომლის მიღწევაც აუცილებელია დადებითი შეფასებისათვის.

შეფასებაში გამოიყენება ორი ტიპი: **განმსაზღვრელი** და **განმავითარებელი** შეფასება.

განმსაზღვრელი შეფასება	განმავითარებელი შეფასება
<p>ემსახურება მიღწეული სწავლის შედეგის ან შედეგების ერთობლიობის საბოლოო შეფასებას მოდულით განსაზღვრული შესრულების კრიტერიუმების შესაბამისად.</p> <p>განმსაზღვრელი შეფასების შედეგები აისახება დიპლომის დანართში. განმსაზღვრელი შეფასებისას გამოიყენება არადიფერენცირებული შეფასების მიდგომა, განმსაზღვრელი შეფასება თავისი არსით კონკრეტული სწავლის შედეგის ან სწავლის შედეგების ერთობლიობის საბოლოო შეფასებაა.</p>	<p>განმავითარებელი შეფასება სწავლის პროცესის შეფასებაა, რადგან აკონტროლებს სტუდენტის განვითარების დინამიკას და მისი მიზანია სტუდენტის დახმარება უკუკავშირის მიწოდების გზით. განმავითარებელი შეფასებისას გამოიყენება: სიტყვიერი კომენტარი, რჩევა-დარიგება, დაკვირვების ფურცელი, სტუდენტთა თვითშეფასებისა და ურთიერთშეფასების სქემა და სხვა.</p> <p>განმავითარებელი შეფასება თავისი არსით ძალიან ჰგავს ინსტრუქტაჟს. განმავითარებელი შეფასებისათვის ცალკე პროცესის ორგანიზება, როგორც წესი, არაა საჭირო. ის, ჩვეულებრივ, საკონტაქტო საათის აქტივობათა განუყოფელი ნაწილია. განმავითარებელი შეფასებისას მასწავლებელს შეუძლია გამოიყენოს შეფასების როგორც დიფერენცირებული, ისე არადიფერენცირებული მიდგომები.</p>

შეფასების მიმართულებები და შეფასების ინსტრუმენტების შერჩევა

შეფასების მიმართულებებია: პროცესზე დაკვირვება, პროდუქტის/შედეგის შეფასება და გამოკითხვა. პროცესზე დაკვირვება დაპროდუქტის/შედეგის შეფასება პრაქტიკული უნარების შეფასებისათვის გამოიყენება, ხოლო გამოკითხვა უფრო თეორიული ცოდნის შესაფასებლად რელევანტური. ხშირ შემთხვევაში, რადგანაც პრაქტიკული უნარები ცოდნას ეფუძნება, პრაქტიკული უნარების შეფასებისას საჭიროა ინტეგრირებულად შეფასდეს გარკვეული თეორიული ცოდნაც.

პროცესზე დაკვირვება

პროცესზე დაკვირვება გულისხმობს სტუდენტის მიერ პრაქტიკული დავალების შესრულებას, რომელსაც შემფასებელი აკვირდება. დაკვირვება შესაძლებელია განხორციელდეს ნებისმიერ გარემოში, სადაც სტუდენტს დავალების სრულფასოვნად შესრულების შესაძლებლობა გააჩნია.

პროდუქტის / შედეგის შეფასება

პროდუქტის/შედეგის შეფასება წარმოადგენს პრაქტიკული უნარების შეფასებას, როდესაც არ არის აუცილებელი პროცესზე დაკვირვება. ამ დროს შესაფასებელი პირის მიერ დავალება სრულდება ნებისმიერ ადგილას, მათ შორის დამოუკიდებლად, ხოლო შეფასების ობიექტია საბოლოო პროდუქტი ან შედეგი.

საბოლოო პროდუქტი შეიძლება იყოს სტუდენტის ან სტუდენტთა ჯგუფის მიერ შექმნილი მაკეტი, დეტალი ან სტუდენტის შრომით დამზადებული სხვა სახის ნაკეთობა. ეს ასევე შეიძლება იყოს არამატერიალური სახით, ელექტრონული სახის პროდუქტები, როგორებიცაა კომპიუტერული პროგრამა, დიზაინი და სხვა. პრაქტიკული დავალების შედეგი ზოგჯერ იქნება კონცეფცია, ხედვა, გადაწყვეტილება და სხვა.

ამ დროს შესაძლოა პრობლემური იყოს საბოლოო პროდუქტის ავთენტურობის საკითხის დადგენა, ანუ

პროცესზე დაკვირვება ყველაზე ძვირადღირებულია შეფასების მიმართულებებს შორის, რადგანაც, გარდა იმისა, რომ პრაქტიკული უნარების დემონსტრირება საჭირო მასალების და ნედლეულის დანახარჯებს საჭიროებს, ასევე შემფასებლის მუდმივი მეთვალყურეობის აუცილებლობას ითვალისწინებს.

რამდენად არის პროდუქტი შესაფასებელი პირის მიერ შექმნილი, ხოლო ჯგუფური ნაშრომების დროს უნდა ირკვეოდეს, თუ რომელ შესაფასებელს რა წვლილი აქვს საბოლოო პროდუქტის შექმნაში. ამიტომაც ჯგუფური დავალებების მიცემა უფრო რელევანტურია სხვადასხვა სპეციალობის სტუდენტთა ჯგუფისათვის, რომლებიც საერთო პროდუქტს შექმნიან, როგორებიცაა ტანსაცმლის დიზაინერი, მქარგავი და მკერავი, ან ტელეოპერატორი, კორესპონდენტი და მემონტაჟე და სხვა.

ისევე, როგორც პროცესზე დაკვირვება, პროდუქტის/შედეგის შეფასების პროცესი არ გამოირჩევა შემფასებლის მიერ დამატებითი შეკითხვების დასმას, რაც შესაძლოა შემფასებელს შექმნილი პროდუქტის ავთენტურობის დადგენაში დაეხმაროს. ამ მხრივ ერთ-ერთი გავრცელებული პრაქტიკაა მუშაობის პროცესის ვიდეოგადაღება, რაც გამოირჩევა კითხვებს ავთენტურობის ნაწილში.

გამოკითხვა

გამოკითხვა ძირითადად აკადემიური უნარების შესაფასებლად გამოიყენება. ამ მიმართულებას იყენებენ მაშინ, როცა საჭიროა სტუდენტის ცოდნის, აღქმისა და გაგების, ნასწავლის გამოყენების (ტრანსფერის), მსჯელობის, ანალიზის, დაგეგმვისა და შეფასების

უნარების განსაზღვრა. გამოკითხვა მხოლოდ ზეპირ გამოკითხვას არ გულისხმობს. ის აერთიანებს ყველა მიდგომას, რომელთა ფარგლებშიც შესაძლებელია აკადემიური უნარების შეფასება.

შეფასების ინსტრუმენტების შერჩევა

შეფასების პროცესში მნიშვნელოვანია გავმიჯნოთ ერთმანეთისგან შეფასების სამი მიმართულება (პროცესზე დაკვირვება, პროდუქტის/შედეგის შეფასება და გამოკითხვა). თითოეული მიმართულების ფარგლებში შეფასებისთვის გამოიყენება სპეციფიკური, ამ მიმართულების გასაზომად ვარგისი შეფასების მეთოდები და ინსტრუმენტები.

მიმართულების ფარგლებში გვხვდება, ზოგიერთი კი უნივერსალურია და რამდენიმე მიმართულებისთვის გამოიყენება.

ცხრილი 1 გვიჩვენებს გამოყენებული შეფასების ინსტრუმენტის (ჩამონათვალი არასრულია) ადეკვატურობას შეფასების სამივე მიმართულებისათვის.

მასწავლებელი თავადაა უფლებამოსილი გადაწყვიტოს, თუ რომელი კრიტერიუმის მიხედვით შეფასებისათვის რომელ ინსტრუმენტს გამოიყენებს.

სწავლის ერთი ან რამდენიმე შედეგისთვის შეფასების ინსტრუმენტების შერჩევამდე აუცილებელია განისაზღვროს, თუ რა მიმართულებით ხორციელდება შეფასება. შესრულების კრიტერიუმების გათვალისწინებით, შესაძ-

ლებელია სწავლის ერთი შედეგი ერთი ან რამდენიმე მიმართულებით შეფასების აუცილებლობას იწვევდეს.

მაგალითად, თუკი არსებობს დავალების შესრულების ორი ან მეტი ალტერნატიული გზა და სტუდენტმა პრაქტიკული დავალების შესასრულებლად ამ სამთაგან ერთი აარჩია, პრაქტიკული უნარის შემოწმება არ იძლევა იმის მყარ გარანტიას, რომ სტუდენტმა სხვა ალტერნატივების შესახებაც იცის. ამიტომაც ეს პრაქტიკული დავალება არ გამორიცხავს გამოკითხვის აუცილებლობას. ხოლო თუ დავალების შესასრულებლად მხოლოდ ერთი გზა არსებობს, პრაქტიკული დავალების შესრულება შესაძლოა გამორიცხავდეს ამ ნაწილში გამოკითხვის აუცილებლობას.

შეფასების მიმართულების შერჩევას კარგად უნდა დავფიქრდეთ, რამდენად აუცილებელია პროცესზე დაკვირვება. ეს კი შესრულების კრიტერიუმებიდან გამომდინარეობს.

მაგალითად, როდესაც ფასდება კონდიტერის მიერ საკონდიტრო ნაწარმის შექმნისას ტექნოლოგიური პროცესების თანამიმდევრობის დაცვის კომპეტენცია, პროცესზე დაკვირვება უალტერნატივოა, რადგანაც საბოლოო პროდუქტში ყოველთვის შესაძლოა არ ჩანდეს, დაცული იყო თუ არა ტექნოლოგიური პროცესები. ეს შეეხება აგრეთვე მომსახურეობის სფეროში მთელი რიგი

სწავლის შედეგების შეფასებას, როგორებიცაა მიმტანის, მასჟისტის, მედდის საქმიანობა, ასევე მთელ რიგ სფეროებში უსაფრთხოების წესების ან ეთიკური ნორმების დაცვის კომპეტენციებს. თუმცა პროცესზე დაკვირვება პრაქტიკული უნარების შეფასებისას ყველა შემთხვევაში არ წარმოადგენს აუცილებლობას. მაგალითად, თუ უნდა შეფასდეს ბულალტრის მიერ ამა თუ იმ სააღრიცხვო დოკუმენტის სწორად შევსების ან ანალიტიკური უნარი,

სულაც არაა არსებითი კეთების პროცესი, არამედ მთავარია შედეგი. ამიტომაც ამ შემთხვევაში პროცესზე დაკვირვება აუცილებელი არაა, რადგანაც შესაძლებელია უკვე საბოლოო დოკუმენტი შეფასდეს. ასეთ შემთხვევაში გამოიყენება შეფასების მიმართულება - პროდუქტის /შედეგის შეფასება.

ცხრ. 1. შეფასების ინსტრუმენტის ადეკვატურობა შეფასების მიმართულებებთან

შეფასების ინსტრუმენტი \ შეფასების მიმართულება	პროცესზე დაკვირვება	პროდუქტის / შედეგის შეფასება	გამოკითხვა
ტესტი			
„ჭეშმარიტია/მცდარია“ პასუხის შემცველი კითხვები			
მტკიცებულების / მიზეზის შემცველი კითხვები (მრავალი არჩევითი პასუხით)			
გამოტოვებული სიტყვების ჩასმა			
კითხვები – შესაბამისობის დადგენა			
ბადისებრი შეკითხვები			
კითხვები მრავალი არჩევითი პასუხით			
მრავალჯერადი პასუხის შემცველი კითხვები			
კითხვები შეზღუდული არჩევანით			
წერითი დავალება (წერითი ნაშრომი)			
შემთხვევის შესწავლა (Case Study)			
კითხვები ღია დაბოლოებით			
ზეპირი შეკითხვები			
სტრუქტურირებული შეკითხვები			
პროექტი			
პროფესიული განხილვები			
პრაქტიკული დავალება			
როლური თამაში			
სიმულაცია			

პროცესზე დაკვირვება არ გამოირიცხავს პრაქტიკული დავალების შესრულებისას შემფასებლის მიერ ზეპირი შეკითხვების დასმას. ეს საჭიროა, რათა შემფასებელი დარწმუნდეს, რომ შესაფასებელი პირი ამა თუ იმ მოქმედებას გაცნობიერებულად აკეთებს, რაც ცოდნის ინტეგრირებულად შეფასების შესაძლებლობასაც იძლევა.

საკვანძო კომპეტენციების შეფასება ძალიან მნიშვნელოვანია, ხოლო მათი შეფასება, როგორც წესი, უფრო ეფექტიანია დარგობრივ კომპეტენციებთან ერთად, ვიდრე დამოუკიდებლად. ამიტომაც შეფასების კრიტერიუმების შედგენისას ყოველთვის სასურველია საკვანძო კომპეტენციებზე აქცენტის გაკეთება.

ერთი შეფასების ინსტრუმენტი შესაძლოა შემუშავდეს სწავლის ერთი ან რამდენიმე შედეგის დადასტურების მიზნით. ამ შემთხვევაში საჭიროა ჩანდეს, თუ რომელი კითხვები/დავალებები სწავლის რომელ შედეგს / შედეგებს შეესაბამება, ამიტომაც, სასურველია, ინსტრუმენტში შესული კითხვები/დავალებები სწავლის შედეგების მიხედვით დაჯგუფდეს. ლოგიკურია, რომ ერთი ინსტრუმენტის შესრულების საფუძველზე პირმა შესაძლოა სწავლის ერთი შედეგი დაადასტუროს, ხოლო მეორე – ვერა. შესაბამისად, განმეორებითი შეფასებისას სტუდენტი მხოლოდ სწავლის დაუდასტურებელი შედეგების ნაწილში შეფასდება.

გზამკვლევაში გამოყენებული მასალა ეფუძნება მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ შემუშავებულ სახელმძღვანელოს „პედაგოგიური გზამკვლევი პროფესიული განათლების მასწავლებლებისათვის“. 2016.



სახელმძღვანელო მომზადებულია ორგანიზაციის „ადამიანი გაჭირვებაში“ (PIN) დაფინანსებული პროექტის „პროფესიული განათლების ხარისხის მართვის სახელმძღვანელოებისა და გზამკვლელების შემუშავება აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე“ ფარგლებში.

